

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 172/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného WEBBER LEGAL, s. r. o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo/85/2021 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 1. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo/85/2021 (ďalej aj „napadnuté konanie“ alebo „dovolacie konanie“). Navrhuje tiež, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného je stranou sporu, v ktorom si žalobca [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], uplatňuje zaplatenie peňažnej pohľadávky v sume 4 511,60 eur s príslušenstvom z titulu poskytnutého spotrebiteľského úveru. Sťažovateľ uvádza, že v predmetnom súdnom spore ako súd prvej inštancie rozhodol Okresný súd Revúca (ďalej len okresný súd“) rozsudkom č. k. 8Csp/219/2017-478 z 29. októbra 2019 tak, že návrhu žalobcu vyhovel v celom rozsahu a priznal mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľ podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský

súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 13CoCsp 2/2020-561 z 11. júna 2020 (právoplatným 16. júla 2020, pozn.) tak, že rozsudok okresného súdu zmenil, žalovaného zaviazal zaplatiť sumu 3 168 eur s príslušenstvom a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania a odvolacieho konania v rozsahu 34 %. Sťažovateľ podal proti právoplatnému rozsudku krajského súdu 16. septembra 2020 dovolanie, o ktorom najvyšší súd do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa spočíva v tvrdenom porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 istiny nečinnosťou najvyššieho súdu vo fáze rozhodovania o podanom dovolaní.

4. Stroho formulovaným odôvodnením ústavnej sťažnosti sťažovateľ vyjadruje svoje presvedčenie, že postup najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje o podanom dovolaní po dobu 40 mesiacov, je nezlučiteľný s obsahom ním namietaných práv podľa ústavy, dohovoru a listiny (bod 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Tiež upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že v prebiehajúcom súdnom spore má sťažovateľ postavenie spotrebiteľa, a teda najvyšší súd svojou nečinnosťou porušuje aj čl. 38 Charty Európskej únie (ďalej len „charta“), čo bližšie nešpecifikuje. Citujúc relevantné ustanovenia ústavy a dohovoru, ako aj judikatúru ústavného súdu vo vzťahu k namietaným právam, sťažovateľ tvrdí, že nekonaním najvyššieho súdu v predmetnej veci vznikajú zbytočné a nedôvodné prietahy v napadnutom konaní, v dôsledku čoho je sťažovateľ mimoriadne dlhú dobu bez vlastného pričinenia v stave právnej neistoty týkajúcej sa nároku, ktorý si voči nemu uplatnil žalobca.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky zákonom o ústavnom súde požadované náležitosti (§ 39, § 43, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti považoval v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde za vhodné požiadať najvyšší súd o vyjadrenie sa k jej obsahu. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení sp. zn. KP 3/2024-57, Cpj 29/2024 z 12. februára 2024 uviedol, že vec mu napadla 21. decembra 2020 a bola vrátená súdu prvej inštancie bez rozhodnutia 21. januára 2021 z dôvodu, že plnomocenstvo udelené žalovaným advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní bolo predložené elektronicky, bez autorizácie splnomocniteľa – dovolateľa formou kvalifikovaného elektronického podpisu alebo formou zaručenej konverzie. Opätovne bol súdny spis predložený najvyššiemu súdu 12. apríla 2021.

6.1. Sudca občianskoprávneho kolégia [REDAKOVANÉ] poukázal na to, že ide o spotrebiteľskú vec, že súdny spis má 695 strán a napadnutý rozsudok 43 strán, pričom nejde o vec, ktorá by vyžadovala prednostné vybavenie, a preto bola zaradená podľa poradia napádaných vecí. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti ponechal na úvahu ústavného súdu, avšak pokiaľ ide o výhradu sťažovateľa k plynulosti a efektívnosti konania, poukázal na to, že samotná dĺžka konania (bez ohľadu na skutkovú a právnu stránku daného sporu) bola ovplyvnená neprimeranou zaťaženosťou sudcov, čo je v konečnom dôsledku ústavnému súdu dlhodobou známou skutočnosťou. Vec mu bola pridelená v zmysle Opatrenia č. 8 k Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2022 (Čl. XXVIb), a to s účinnosťou od 1. októbra 2022 spolu s ďalšími 28 vecami, ktoré napadli v rokoch 2020 a 2021 (išlo o pracovné veci, náhrady škody, vlastnícke spory). Aj napriek zvýšenému nápadu nových vecí z predmetných vecí zostala na vybavenie už len jedna. Nebolo možné zabezpečiť súčasne vybavenie všetkých pridelených reštančných vecí, ako aj priebežne a plynulo konať v nových pridelených veciach. Tiež je potrebné uviesť, že z pohľadu strán sporu je rozhodujúce, že majú k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie vo veci samej. Podanie dovolania nemá samo osebe odkladný účinok a miera právnej neistoty sťažovateľa nie je porovnateľná so situáciou, ak by vo veci nebolo vydané žiadne právoplatné rozhodnutie. Pre úplnosť dodal, že dovolací súd vo veci sťažovateľa rozhodol 12. februára 2024.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

9. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti prípadu ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie tzv. spotrebiteľských sporov patrí medzi bežne rozhodovanú agendu všeobecných súdov, pričom právna alebo faktická zložitosť konkrétnej sťažovateľovej veci môže byť indikovaná pomerne rozsiahlosťou spisového materiálu (695 strán), na ktorú upozornil aj najvyšší súd vo svojom vyjadrení.

10. Posúdiac správanie sa sťažovateľa, ústavný súd uvádza, že tento sa svojím správaním o vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní zásadným spôsobom nepričinil. Možno mu však vytknúť predloženie imperfektného plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní (k tomu pozri bod 6 odôvodnenia tohto rozhodnutia), ktoré muselo byť konvalidované, čím došlo objektívne k časovému predloženiu súdneho spisu najvyššiemu súdu.

11. Pri hodnotení tretieho kritéria ústavný súd poukazuje na judikatúru súvisiacu s namietaným porušením základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, v ktorej opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

12. Poukaz na počet strán spisu ani na počet pridelených vecí v senáte nie je síce zo strany najvyššieho súdu celkom adekvátny, na druhej strane však treba zdôrazniť, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho nie je vykonávanie jednotlivých procesných úkonov, ale predovšetkým štúdium spisového materiálu, ako aj ďalších podkladov vzťahujúcich sa na danú vec vrátane príslušnej judikatúry. Uvedené sa pri vysokom počte vecí pridelených jednotlivým senátom nesporne môže odraziť aj na dĺžke samotného dovolacieho konania. Preto na postup najvyššieho súdu z hľadiska jeho „nečinnosti“ alebo „neefektívnej činnosti“ nemožno nahliadať rovnako ako pri súdoch nižších inštancií, osobitne prvoinštančných. Z miesta, ktoré zastáva najvyšší súd v hierarchii všeobecných súdov, by malo vyplývať, že najvyšší súd rozhoduje iba v najzásadnejších, spoločensky najvýznamnejších a právne najnáročnejších prípadoch, čo tiež môže znamenať, že aj časový rámec, ktorý najvyšší súd na vydanie rozhodnutia potrebuje, má zodpovedať významu jeho rozhodovania [k tomu I. ÚS 2023/2021 (ZNaU 82/2021)].

13. Ústavný súd tiež dlhodobo stabilne judikuje, že čas na konanie bez zbytočných prietáhov nemožno presne ohraničiť. Rovnako tak nie je presne časovo ohraničená ani primeranosť lehoty, keď by mala byť tá-ktorá vec prerokovaná a najmä rozhodnutá [I. ÚS 92/97 (ZNaU 23/98), I. ÚS 61/98 (ZNaU 18/98)]. V tomto kontexte treba dať do pozornosti aj rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach (a obdobne aj vo veciach správneho súdnictva) dĺžka súdneho konania na jednej inštancii v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy vecí nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66).

14. Posudzujúc dĺžku dovolacieho konania v danej veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom tvrdená „nečinnosť“ najvyššieho súdu v napadnutom konaní sama osebe nemá takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by si vyžadovala prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 4Cdo 84/2021 z 12. februára 2024 tak, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 13CoCsp 2/2020 z 11. júna 2020, a to v časti výroku I o zaplatenie sumy 3 168 eur s príslušenstvom, ako aj vo výrokoch II a III, zrušil a vec vrátil krajskému súdu v uvedenom rozsahu na ďalšie konanie. Celková dĺžka napadnutého konania

pred dovolacím súdom tak predstavovala 2 roky a 10 mesiacov a nie je nezlučiteľná so základnými právami sťažovateľa, ktorých porušenie namieta.

15. Okrem toho, ak sťažovateľ v čase podania ústavnej sťažnosti disponoval právoplatným súdnym rozhodnutím, miera jeho právnej neistoty nie je porovnateľná so situáciou, ak vo veci nie je vydané žiadne právoplatné rozhodnutie. Preto dĺžka napadnutého konania svojou intenzitou nezasahuje do sťažovateľom označených práv v ním tvrdenom rozsahu. Ústavný súd pritom poukazuje na to, že pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu sudcu alebo iného štátneho orgánu. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy [I. ÚS 63/00 (ZNaU 21/01), II. ÚS 199/02I. ÚS 38/04, II. ÚS 24/04, IV. ÚS 290/04, III. ÚS 372/06, I. ÚS 266/2021 (ZNaU 88/2021, I. ÚS 531/2023).

16. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na dĺžku napadnutého konania vedeného dovolacím súdom ústavný súd uzatvára, že hoci jeho postup nemožno považovať z časového hľadiska za optimálny, sťažovateľom namietaná „nečinnosť“ podľa názoru ústavného súdu nenapĺňa svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby táto dosiahla ústavnoprávny rozmer (k tomu pozri bod 15 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že nezistil dôvody, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom namietaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny:

18. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, je potrebné uviesť, že v podanej ústavnej sťažnosti úplne absentuje relevantná ústavnoprávna argumentácia, ktorá by odôvodňovala sťažovateľom tvrdené porušenie označeného práva.

19. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca ústavnej sťažnosti spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (IV. ÚS 124/08, III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 225/2016, III. ÚS 313/2016, I. ÚS 291/2017, III. ÚS 570/2017, IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020).

20. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nijako neodôvodňuje porušenie označeného práva a neuvádza žiadne právne argumenty, aby jeho ústavná sťažnosť spĺňala náležitosti kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, je potrebné na tomto základe ústavnú sťažnosť v časti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny,

odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

21. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu